

MURAT YALÇIN  
KONTROL  
KALEMi  
HAY 1000 POST-IT



MURAT YALÇIN  
KONTROL KALEMİ  
HAY 1000 POST-IT

© 2015, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2015

2. basım: Mart 2015, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Düzeltili: Aylin Samancı

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım ([www.lom.com.tr](http://www.lom.com.tr))

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39, Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 26699

ISBN 978-975-07-2506-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

[canyayinlari.com](http://canyayinlari.com)

[yayinevi@canyayinlari.com](mailto:yayinevi@canyayinlari.com)

Sertifika No: 31730

MURAT YALÇIN

KONTROL KALEMİ

HAY 1000 POST-IT

DENEME



Murat Yalçın'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

*Şen Saat*, 2007

*Karga Zarif*, 2012

*Aşkımumya-İma Kılavuzu*, 2013

*Hafif Metro Günleri*, 2013

*Kesik Hava*, 2013

*İçimde Oğuz Atay ile Orhan Gencebay İkizi Yaşıyor*, 2013

MURAT YALÇIN, 1970 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü'nü bitirdi. 1990'da yayıncılık mesleğine başladı. 2000'den bu yana *Kitap-lık* dergisini yönetiyor. Öykülerini topladığı kitaplar *Aşkımumya* (1995), *İma Kılavuzu* (2003), *Şen Saat* (2006), *Kesik Hava* (2009) ve *Karga Zarif* (2012). *Hafif Metro Günleri* romanını 1998'de, yazınsal notlardan oluşan *Kontrol Kalem'i*ni ise 2011'de e-kitap olarak yayımladı.





## İçindekiler

Sunu .....	11
Kontrol Kalemi: 1000 Not .....	13
İçinde-Kiler (Parça numaralarına göre dizin) .....	337



## SUNU

Okuyup yazarken tutan düş-düşünce mayaları, çalışıp gezerken filizlenen duygular, güncemsi nesir parçaları, anıklıklar, kazı-yazılar, dile dolanan teraneler, safsatalar, yılgınlıklar, ho-murdamalar, sızlanmalar, kestirmeceler, yazın ortamında çekilmiş şipşaklar, ince donanma salvolarından oluşan *Kontrol Kalemi*, öbür elimden çıkma bir kitap oldu.

Bakışlarımın, yaklaşımlarımın, klişelerimin, gündeş duyuş-larımın altını çizme ya da tuttuğum patikaları, çattığım çerçe-veleri, çektiğim çitleri göz önünde tutma kertesine geldim kâhil yaşımda. Anladım ki kimi şeyler ne söze sığar ne yazıya gelir, kimi şeylerse yazılmadan da yazılabilir. Hatta büsbütün kurma-ca bir yazar-ben benim yerime “ben” demekle ben olmaz.

Hasılı, dövülecek demirimiz çoktur, ayaküstü yazmakla bitmez!

*my*



Kontrol Kalemi: 1000 Not



## 1

Erken mi geç mi bilmem, bedenim ağır ağır kıllanırken, yazı dişlerim uç verirken başladım yazmaya: Kalekimden çok aklımı oynatarak, kıvamını bekleyen yazının karanlık sularına dala çıka, yakamozlu çevrintilerinde döne döne, Türkçenin çekinceli, döngülü serüvenini soğurarak.

Mürekkep saçtım, ter döktüm ak kâğıtlara; bunala bunala, bulana bulana vardım duru kıyılara, Kızılderili flütü ezgileriyle.

## 2

“Ne yazıyorsun?”

“Öykü,” derken duraksadımsa uzatmalar içimde kaldığından. Kemiren kaygıyı, kaç kez yinelenmiş olanı saçmanın saçmalığıyla aydım.

“Öykü yazıyorum, hikâye anlatmıyorum,” dedim kaçamak, ünlemesine. “Yâr bana bir eğlence,” dediğim günlerde, “öykü yazdığımı söylüyorlar”ın üstüne sade suya tirit bir-iki şey daha...

Bu açıklamaların aslında “örtmece”ler olduğu kimin umrunda?

“Ne tür şeyler yazıyorsun?”da betim benzim attı;

benzinim bitti, ibre sıfıra düştü. “Hepsi anlatı,” dedim, “anlatabiliyor muyum? *Récit!*”

Sorular, yazdıklarımı okumamışlardan geldi neyse ki: Yanıtlarım baştan savma da kestirme de olsa, dediklerimle yetinenlerden. (Ayrı bir âlemdir onlar; yazdıklarınızla ilgilenme çabaları zavallı bir densizlik daniskasına dönüşüverir.)

Yoksa, şöyle demem yeterdi: “Bana öykü izlenimi veren her nesre gönül rahatlığıyla öykü diyebilirim. Tanım getirecek, ilke koyacak değilim.”

### 3

Derin uykulardan uyandığımdaya kafam “Konfüçyüs”tü. Bilgelik dolu, erdemli sözler birikmişti dilimde. Defterimi çıkarıp bir çırpıda yazdım, ağzımdaki kokuşmuşluğu, tükürürcesine: “Taş yerinde ağırdır, yeğni taşla kıc silerler.”

Tekdüzeliğin erincine kavuştum sonra, dünden kalan bir Âşık Veysel türküsü dolandı dilime: “Meşakkatin adın murat koymuşlar.”

### 4

“Yazının eğlence kültürü piyasasının parçası yapılmama çabası, pis okura üfürükçü metinler üretilmesi, kaygan, yapışkan bir yazın hegemonyası doğurdu,” demek istedim. Hiçbir şey anlatamadım, dilimin uzağına düştüm. İplere asılıp günlerce dövülesi, toza batmış bir halı: Yazın.

“Avangard edebiyat olay örgüsünden vazgeçince boşluk, kaçınılmaz olarak, paralel bir sistem –kitle edebiyatı– tarafından dolduruldu. Ve kitle edebiyatının önemi kaçınılmaz olarak giderek arttı. Kitle edebiyatını çekici



kılan ‘hikâye anlatması’dır ve hepimizin hikâyelere ihtiyacı vardır.” (Moretti)

Kaygı yaratan yazın uzak olsun, mızımız duyarlıklı, lapacı çocuk-okurdan. Yazın, cennetten kovulmuşa döndürmeli insanı. O yazın da okur da yok. Kazı çevirmeyelim, ayağı da öyle değil.

Ne demişler, nehir derinse yalnız kurbağaların sesi duyulur.

## 5

*İma Kılavuzu* nedeniyle “canlı yayın konuğu”ydum. Nasıl azaptır, yaşamaya yeltendim, eğlence niyetine. Yayında, kitabıma övgüler düzmekten yorulan sonraların “kahkahalarıyla ünlü kadın sunucu”su, dönüş yolunda yanındaki popçu kıza, “Öykü mü ne yazıyormuş. Baktım ama okuyamadım, bir şeye de benzemiyor,” diyordu.

Şoförün yanındaki koltukta dikiz aynasında onları izledim. Bir ara, “Haklısınız!” diyerek kendi dedikodumu yapma iğvasına kapıldım da boş verdim. Başkalarıyla bir olup kendimi çekiştirme eğlencesini kaçırdığıma yanıp dururum, o akşamı düşündükçe...

## 6

Öyleyse ne yazıyorum? (Ve işte o soru:) Niye yazıyorum? Camus’nün dediğince; anlaşılmamaya, daha da kötüsü, bütünüyle yanlış anlaşılmaya yazgılıysam, üstelik... Niye? (En azından, doğru bir biçimde yanlış anlaşılmak istemez mi, kişiöglü kişi?)

İçimde yazmaya can atan biri var ki haber saldıka kaleme davranıyorum. Öyküyle savaşılan biri. Kim o?

Sesimin kısıldığı, içimin sustuğu an bu... Bu soruları –yanıt olabilecek bütün açıklamalarıyla birlikte– elimin

tersiyle masadan itip şu cankurtaran tümceyi tek başına bırakmak istiyorum:

“Yazar değilim.”

Kaleme sarıldıysam düşe düştüğümdendir, soluk almayı bilmeyişimdendir. Yazsam da yazmasam da yazar değilim, yazar soruları sormayın bana. Avlayamazsınız, tavlayamazsınız, bağlayamazsınız beni! “Kükremiş sel gibiyim...”

Hangi sesleri hangi yalnızlıklara gömme çabası bu?

Sessizlikte biriken seslerin renkli cümbüşü... Yanık uzun hava ya da içli curcuna havası... Velveleli anlar.

## 7

“Başlangıçta her şey basit görünüyor: Yazmak istiyordum ve yazdım. Yaza yaza yazar oldum, önce, uzun zaman sadece kendim için, bugünse başkaları için.” (Perec)

Perec bunu demiş, Tournier, “Okunmak için,” Michaux, “Gerçek olan şeyin artık gerçek olmaması için yazıyorum,” demiş, başkası başka şey.

Hiçbir şey!

“Ben yazarım, ben yazarım,” diyecek halim yok; çünkü yazmıyorum, sevgili Atay! Yazar değilim, yazdığı zaman yazan, yazmadığı zaman yazmayanım... “Yazılan yazılmıştır, o kadar.” (Ahmatova) Yazı, enikonu sinir işi... Sınırlerimi bozan uğraş! Yazdıkça deli iri rumlaşıyorum. Örümcek titizlenmeleri, kıyıcı dikkatler. Korkum o yüzden. Uzak durmam, üstüne gidememem, ondan bun’dan. Yazmaktan çekiniyorum, ucun ucun, ucundan koparıp kaçıyorum. Kıs kıs gülebilirler: “Yazmadan nasıl da abartıyor, bir de yazsa?” diye.

Yazsam bunları yazar mıyım? Yazsam bunları mı yazarım? Yazsam mı bunları, yazmasam mı?

Kim bilir, ola ki ivedilikle yazıdan alıkonması gere-

ken mızımız yeteneksizin tekiyim. Ördüğü ağların içinde köşeye sıkışmış, dilinde yara elinde kalem, ağlayıp sızlanan bir örümcek!

## 8

Dilim tutuk yazıyorum. Kalemin ucunda gezdirdiğim cesedin ağırlığı, kokusu, tıkiyor önümü. Tüm gömütlük yazarken dikiliyor. (Ölülere can veren ulu yazı, kudretin hayranlık uyandırıyor!)

Yazmak, kıyım biçimi... Kâğıdın tepesinden atlama-ya ilk adım: İlk sözcük. Yükseklik korkusu tutuyor her defasında. Kâğıdın dibinde bulsunlar cesedimi. Yazacağım gene de. Yepyeni sayfalarda dirilirim umuduyla.

Dram mı? Alın size dram! Yazamayanın yazamamayı bile yazamama dramı...

## 9

Ne zaman yazmaya otursam, kazaya kurban gitme korkusuyla, kalkar temizliğe başlarım. Her yeni derste tahtayı silmeye hevesli, hamarat öğrenci olurum. Kül tablası dökülür, “kült ablası” yıkanır, eski yazıdan kalma izmaritler, küller, kurşunkalem tıraşeleri, silgi artıkları çöpe gider. (Kül tablası çöpünü biriktirip yastık yapsam, her yazıdan sonra başımı koysam hangi rüyalara dalarım acaba?)

Acemi, fakat sempatik çıraqlardan biri olur, en ufak bozuntuda atölyeyi kapatıp gidebilirim. “Nerde trak, orda brak!” Öğrencilikten kalma “paydos neşesi” yakamı bırakmıyor.

Oysa hazır tümcelerle prefabrik yapı(t)lar kurmak da eğlenceli olurdu.

Yazıdan yazıya odasını, masasını temizleyen, kitaplı-

ğını elden geçirenim. Yaptığım bunca işe bakılırsa yazmaya da seyrek, yani ancak zeyrek zamanlarda oturanım.

Ne zaman yazmaya dipçiklensem ya önemli işlerim çıkar ya da karnıma ağrı dolar. Yaban atı olur da yolumu yönümü karıştırırım. Bir masayı sileyim, bir kâğıdı kalemi önüme çekeyim, bir yazayım... İlk solukta kalkıp canımı kurtarmaya bakarım. Havaleli uğraştır, yazmak. Bana deliliğimi duyurur. Bilmek deliliği... Ne yorucu!

Masa, bunca yıldır yerinde durup duran benim masa –artık ben olmuş masa yani– olmasa olur mu? Yani, ol masa olmasa?

Tek başıma şu masayı şu pencerenin önünden şu duvarın dibine söylemesine çekebilsem, ama önce, o duvarın dibindeki koltuğu şu yana doğru şöyle kaydırmalı mı? Dalgınlık ânında, telefona yetişirken, ya da (da daaa) kapının önüne bırakmayı unuttuğum çöp torbasını almaya gelen kapıcı, zili acı acı çaldırırken yerimden fırladığımda bacağım koltuğun şu köşesine çarparsa!

Okumaktan hırpalanmış, yıpranmış, kamaşmış, yorgun düşmüşümdür. Kalem kuru dal parçası, kâğıt dünyanın bütün alevlerini yutmuş ölü mangaldır. Elimdeki çırpıyla istediğimce karıştırayım, ne bir manga askerin sigarasını yakacak köz, ne ısı bulurum.

Ne yazacağımı bilmek işe yaramaz. Bildiğim şeylere niye kalem süreyim? Harfler, noktalama imleri boşlukta simsiyah gezinen –kutuplarını yitirmiş mıknaş cansızlığında, matadorun sandığa kapatılmış kırmızı pelerini anlamsızlığında– hurdalardır artık.

Ne zaman yazmaya otursam, kalkarım. “Formalite icabı” oturmuşçasına...

## 10

“Bütün bu uydurma bilgiler uydurma kitaplara dayanır. Konya’da çok şükür hiçbir şey bilmiyen, düzenbaz,



Murat Yalçın, öykülerinden alışık olduğumuz ironisini *İçimde Oğuz Atay ile Orhan Gencebay İkizi Yaşıyor* kitabıyla farklı bir türe taşımıştı. Bu kez kurmaca dışı, daha kişisel bir kitap sunuyor okurlarına. *Kontrol Kalem'i*ni okumaya başladığınızda göreceksiniz; bir yazar kendi içine dönüp de düşünmeye başladığı zaman gerçekten de "kırk tilki"yle uğraşır.

*Kontrol Kalem'i* çok yönlü bir kitap. Yalçın'ın okurken, yazarken, "geçerken" aldığı bin küçük nottan oluşuyor. Okuru yer yer gülümsetecek bu notlar için birer küçük deneme de diyebilirsiniz, özenle kurgulanmış bir günce de. Ama sonuç değişmez. Kitabı elinize alıp koltuğunuza kurulun ve kuşağının en önemli yazarlarından birinin benzersiz dünyasında olağanüstü bir yolculuğa hazırlanın.

